

REALNI SEKTOR

01

1.1. Bruto domaći proizvod

Ekonomska kretanja u prvih devet mjeseci 2025. godine ukazuju na blago usporavanje rasta crnogorske privrede. Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u posmatranom periodu ostvaren je realni rast od 3,2%, u odnosu na isti period prethodne godine (3,4%), najviše kao rezultat rasta domaće potrošnje, podstaknute rastom broja zaposlenih, zarada i kredita, i povećanjem bruto investicija u osnovna sredstva. Istovremeno, komponenta izvoza roba i usluga zabilježila je realni pad, čemu je doprinijelo smanjenje izvoza roba i to obojenih metala, transportnih sredstava, te opreme i pića, a umanjene su i zalihe. Rast je zabilježen u sva tri kvartala i to u prvom 2,8%, u drugom 3,5% i u trećem kvartalu od 3,1%, u odnosu na uporedne kvartale prethodne godine.

Osnovni kratkoročni statistički pokazatelji ukazuju na pozitivne rezultate u sektoru trgovine, broja dolazaka turista, proizvodnji šumskih sortimenata, dok je u građevinarstvu i saobraćaju zabilježen rast određenih indikatora. Istovremeno, zabilježen je blagi pad broja noćenja turista i pad ukupne industrijske proizvodnje. Na tržištu rada nastavljen je pozitivan trend indikatora, sa rastom broja zaposlenih i zarada, i smanjenjem broja nezaposlenih.

Prema prognozama objavljenim u periodu septembar-novembar 2025. godine, većina međunarodnih institucija očekuje rast BDP-a Crne Gore u 2025. godini, u rasponu od 2,6% do 3,4%¹ (tabela 1.1). Prema prognozama CBCG iz oktobra očekuje se rast od 3,2%, predvođen rastom domaće potrošnje i investicijama. U posljednjem izvještaju iz oktobra Svjetska banaka je poboljšala prvobitne prognoze rasta za period 2025–2027. godine, uz podršku privatne potrošnje, rasta realnih zarada i kontinuiranih ulaganja u infrastrukturu i obnovljive izvore energije (nastavak gradnje autoputa, solarne i vjetroelektrane i dr.).

Tabela 1.1

Projekcije međunarodnih finansijskih institucija o kretanju BDP-a Crne Gore u 2025. godini, u %	
Institucija	Procijenjena stopa rasta za 2025. godinu
Bečki institut	3,4
MMF	3,2
Evropska komisija	3,0
Svjetska banka	3,3
EBRD	2,6

Izvor: sajтови pojedinih institucija

¹ MMF - Izvor: IMF - *World Economic Outlook*, Oktobar 2025, 14.10.2025

EK - *European commission- European Economic Forecast- autumn 2025*, 17. novembar 2025

Svjetska banka – *Western Balkans Regular Economic Report*, No. 28 - *Fall 2025*, 07. oktobar 2025

EBRD - *Regional economic prospects*, septembar 2025. godine

Bečki institut za međunarodne studije, novembar 2025. godine

U decembarskim prognozama Ministarstvo finansija predviđa da će crnogorska ekonomija, u periodu od 2025 – 2028. godine, prema osnovnom scenariju godišnje rasti 3,2%. Očekuje se da će glavni oslonac rasta u srednjem roku biti domaća tražnja (realni rast 5,2% u 2025. godini i 2,8% prosječno godišnje u srednjem roku). U posmatranom periodu intenziviraće se investicioni ciklus kroz ulaganja iz Kapitalnog budžeta i grantova obezbijeđenih od strane Evropske unije, od kojih su najznačajniji za izgradnju druge dionice autoputa i rekonstrukciju željezničke infrastrukture.²

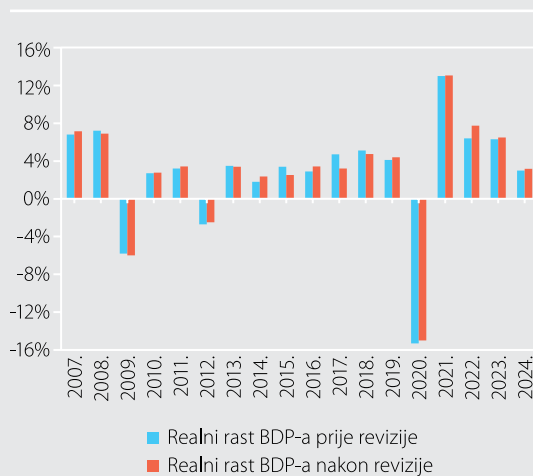
Boks 1.1 – Benčmark revizije BDP-a u Crnoj Gori i EU

Velika (benčmark) revizija bruto domaćeg proizvoda (BDP) Crne Gore za period 2006–2023, sprovedena u skladu sa harmonizovanom evropskom politikom revizije (HERP), objavljena je u septembru 2025. godine. Ova revizija predstavlja značajan korak u usklađivanju obračuna BDP-a sa Evropskim sistemom nacionalnih računa (ESA 2010) i uključuje nove izvore podataka (poput Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine, Popisa poljoprivrede 2024), metodološka unaprjeđenja (obračun kategorije potrošnje neprofitnih institucija koje pružaju usluge domaćinstvima (NPISH), imputirane rente i prilagođavanja za iscrpnost³ - neobuhvaćena ekonomija) i primjenu nove klasifikacije individualne potrošnje prema namjeni COICOP 2018. Koordinisane benčmark revizije značajne su u procesu harmonizacije statistike u okviru Poglavlja 18 - Statistika, što je posebno važno za Crnu Goru na putu ka članstvu u EU.

Rezultat revizije je povećanje nominalnog BDP-a za 2023. godinu za 1,5%, dok je za period od 2006. do 2022. godine zabilježen prosječni pad od 0,6%. Posmatrajući realne stope rasta BDP-a najveća revizija bila je u 2017. godini (stopa smanjena za 1,5 pp) i 2022. godini (povećana za 1,3 pp) (grafikon 1).

Grafikon 1

Realni rast BDP-a prije i nakon benčmark revizije (u %)

Izvor: MONSTAT

U 2024. godini, 26 država članica EU učestvovalo je u koordinisanoj benčmark reviziji nacionalnih računa, u skladu sa preporukama HERP-a, dok je Luksemburg reviziju odložio za 2025. godinu. Nacionalni statistički zavodi dodatno su unaprijedili kvalitet svojih procjena kroz metodološke izmjene i korišćenje novih izvora podataka. Revizije nacionalnih računa u državama EU pokazale su različite rezultate, zavisno od kvaliteta nacionalnih izvora podataka i primijenjenih metodoloških rješenja, pa su neke države zabilježile povećanja vrijednosti BDP-a, dok su kod drugih zabilježena blaga smanjenja.

Nominalni nivo BDP-a (u tekućim cijenama) na nivou EU u periodima 2010–2014 i 2015–2019 povećan je prosječno za po 0,7%, dok je u periodu 2020–2023. godine, povećan za 1,1% za EU. Revizije godišnjih stopa rasta BDP-a,

² Nacrt Programa ekonomskih reformi 2026-2028. godina

³ "U okviru prilagođavanja za iscrpnost obuhvaćene su legalne aktivnosti (privatni časovi, napojnice, plaćene usluge u domaćinstvima, podizvještavanje) i nelegalne aktivnosti." Izvor: MONSTAT - https://www.monstat.org/uploads/files/BDP/BDP2024/Godi%C5%A1nji%20BDP%202024_crn.pdf

odnosno razlika između stope rasta objavljene prije i nakon sprovedene benčmark revizije (tabela 1) ukazuju da revizija nije značajno uticala na agregat, uz određene razlike po zemljama (najveća razlika evidentirana je kod stope rasta BDP-a Malte od 0,9 pp).

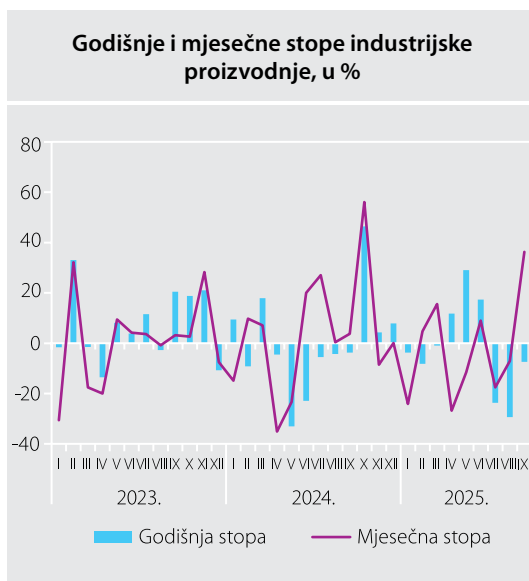
Tabela 1

Revizije godišnjih stopa rasta BDP-a – prosječno za dati period (u procentnim poenima)*					
Država	Datum publikacije	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2023
Švedska	30.05.2024.	-0,1	-0,1	0,0	-0,3
Francuska	31.05.2024.	0,2	0,1	-0,1	0,2
Holandija	24.06.2024.	0,0	0,1	0,1	0,2
Češka	28.06.2024.	-0,1	0,1	0,0	0,3
Danska	28.06.2024.	0,0	-0,1	0,0	0,1
Irska	12.07.2024.	0,0	0,3	-0,2	-0,4
Njemačka	30.07.2024.	0,0	0,0	0,1	-0,1
Estonija	16.08.2024.	0,0	0,0	0,0	0,0
Malta	28.08.2024.	0,0	0,4	-0,1	0,9
Slovenija	30.08.2024.	0,0	-0,1	0,1	0,3
Španija	18.09.2024.	-0,1	0,1	0,0	0,3
Finska	18.09.2024.	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Italija	23.09.2024.	0,0	-0,1	0,0	0,3
Portugal	23.09.2024.	0,0	0,0	0,0	0,1
Austrija	30.09.2024.	0,0	-0,1	0,2	0,3
Mađarska	30.09.2024.	0,0	0,1	0,1	0,0
Letonija	30.09.2024.	0,1	0,4	0,1	0,3
Litvanija	01.10.2024.	0,0	0,1	0,4	0,2
Poljska	10.10.2024.	-0,1	0,1	0,1	-0,1
Rumunija	10.10.2024.	0,0	0,0	0,0	0,0
Grčka	17.10.2024.	0,4	-0,1	0,3	0,2
Belgija	18.10.2024.	0,0	-0,1	-0,1	0,2
Bugarska	18.10.2024.	0,0	0,0	-0,1	0,3
Hrvatska	18.10.2024.	0,1	0,0	-0,2	0,1
Kipar	18.10.2024.	0,0	0,0	0,2	1,0
Slovačka	18.10.2024.	0,0	0,1	-0,1	0,0
EU-27	18.10.2024.	0,0	0,0	0,0	0,1
EA-20	18.10.2024.	0,0	0,0	0,0	0,1

* Procentni poeni u tabeli predstavljaju aritmetičke prosjeke za navedene vremenske periode.

Izvor: Eurostat, 2024 benchmark revision of national accounts: *Information on GDP impacts and main changes*

Grafikon 1.1

Izvor: MONSTAT

1.2. Djelatnosti

1.2.1. Industrijska proizvodnja

U prvih devet mjeseci 2025. godine ukupna industrijska proizvodnja, prema podacima MONSTAT-a, smanjena je za 3,7% u odnosu na uporedni period prethodne godine. Zabilježeni pad posljedica je smanjenja proizvodnje u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i u sektoru vađenje ruda i kamena, za 30,6%, odnosno 18,4% na godišnjem nivou. Ipak, u sektoru prerađivačka industrija, koji ima najveće učešće u ukupnoj industriji (54,2%), ostvaren je rast od 17,20%. Posmatrajući mjesečne podatke o kretanju industrijske proizvodnje (grafikon 1.1), najveći pad u posmatranom periodu zabilježen je u aprilu (26,8%), a najveći rast u septembru (36,3%).

Značajan godišnji pad u sektoru *snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom*, velikim dijelom je rezultat privremene višemjesečne obustave rada Termoelektrane Pljevlja (od 1. aprila) što predstavlja jednu od faza njene ekološke rekonstrukcije.

Boks 1.2 – Elektroenergetski projekti – u toku i planirani⁴

U cilju obezbjeđenja stabilnosti, kao i povećanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i jačanje energetske nezavisnosti zemlje, Elektroprivreda Crne Gore (EPCG) trenutno sprovodi niz energetskih projekata koji su u različitim fazama realizacije. Jedan od značajnijih je vjetropark Gvozd 1, investicija vrijedna 82 miliona eura, za koju se očekuje da počne sa radom naredne godine. VE Gvozd 1 će imati osam vjetrogeneratorsa, a zajedno sa Gvozd 2 (koja će imati još tri) isporučivaće 77 MW snage, što premašuje kapacitet postojećih 26 vjetrenjača na Krnovu.

Osim projekata koji su u toku i koje realizuje direktno, EPCG će u narednom periodu u saradnji sa strateškim partnerima raditi na projektima izgradnje HE Kruševo i izgradnje još nekoliko stotina MW solar-nih elektrana i više stotina MWh baterijskih postrojenja. HE Kruševo je u fazi geoloških istraživanja, dok se idejni projekat i tehnička dokumentacija očekuje u narednoj godini, a početak gradnje 2027. godine.

⁴ <https://www.epcg.com/media-centar/saopštenja-za-javnost/epcg-novim-projektima-do-energetske-stabilnosti-ii-dio>

Pad proizvodnje od 18,4% u sektoru vađenja ruda i kamena zabilježen je najviše kao rezultat smanjenog vađenja uglja u Rudniku uglja Pljevlja, za 49,8%, zbog višemjesečne obustave rada najvećeg korisnika uglja u zemlji, TE Pljevlja. U ovom periodu gubitak Rudnika iznosio je 14,38 miliona eura (u istom periodu prethodne godine neto dobit je iznosila 3,34 miliona eura).⁵ U sektoru vađenja ruda i kamena pad je zabilježen i u oblasti vađenje ruda metala, za 11,9%, dok je u oblasti ostalo rudarstvo ostvaren rast od 10,8%.

U sektoru prerađivačke industrije zabilježen je godišnji rast proizvodnje od 17,2%, a rezultat je povećanja proizvodnje u deset oblasti koje čine 30,5% ukupne industrijske proizvodnje (tabela 1.2). Najveći doprinos ovom rastu dalo je povećanje od 64,4% *proizvodnje osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata*, koja je prepoznata kao jedan od potencijala industrijskog razvoja (shodno Industrijskoj politici Crne Gore 2024-2028). Zbog neznatnog udjela u ukupnoj industriji (svega 0,2%), *proizvodnja namještaja* nije imala značajnijeg uticaja na rast ukupne proizvodnje, uprkos tome što je imala najveći relativni rast, od 142,6%. Istovremeno, pad proizvodnje zabilježen je u pet oblasti prerađivačke industrije koje čine 23,7% ukupne industrijske proizvodnje. Najveći pad od 35,9% zabilježen je u oblasti *proizvodnja osnovnih metala*, što predstavlja nastavak negativnog trenda iz prethodne dvije godine (u maju 2023. godine okončana je proizvodnja primarnog aluminijuma u Crnoj Gori).

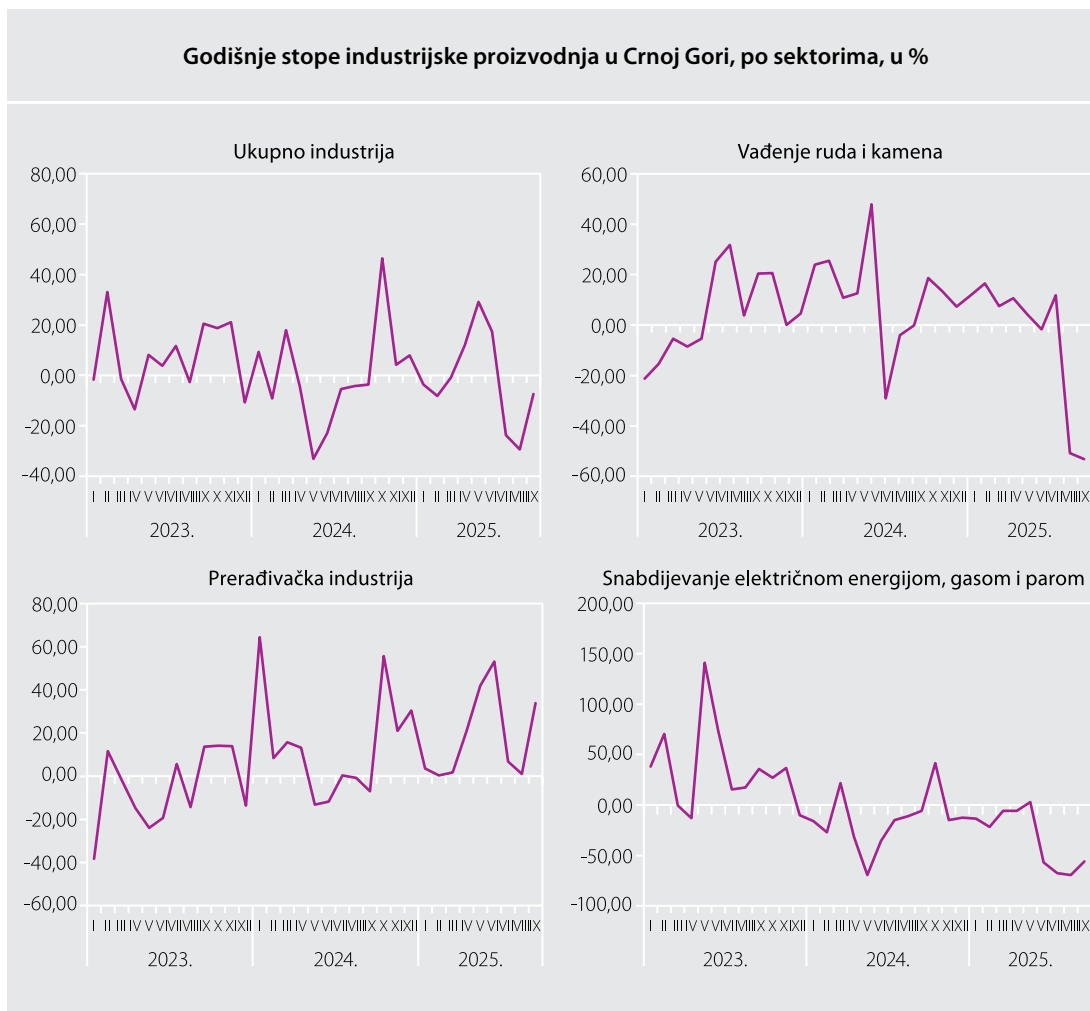
Tabela 1.2

Godišnje promjene performansi prerađivačke industrije u periodu Q1-Q3 2025. godine i učešće segmenata prerađivačke u ukupnoj industriji u 2024. godini		
Oblast industrije/ Period	Indeksi	Učešće u ukupnoj industriji u 2024. godini (u %)
	QI-QIII 2025. QI-QIII 2024.	
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	117,2	54,2
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	99,2	11,3
Proizvodnja pića	96,2	2,7
Proizvodnja odjevnih predmeta	87,5	0,1
Proizvodi od drveta, plute i sl.	117,9	4,4
Proizvodnja papira i proizvoda od papira	123,2	0,8
Štampanje i umnožavanje audio i video zapisa	130,1	0,2
Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	102,3	0,2
Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata	164,4	12,8
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	110,3	1,1
Proizvodnja proizvoda od ostalih nemetalnih minerala	140,9	8,7
Proizvodnja osnovnih metala	64,1	5,3
Proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina i uređaja	130,1	2,0
Proizvodnja mašina i opreme na drugom mjestu nepomenute	92,8	4,3
Proizvodnja namještaja	242,6	0,2
Popravka i montaža mašina i opreme	106,5	0,1

Izvor: MONSTAT

⁵ Remont TE Pljevlja uzrokovao gubitak Rudnika uglja od 14,38 miliona eura.

Grafikon 1.2

Izvor: MONSTAT

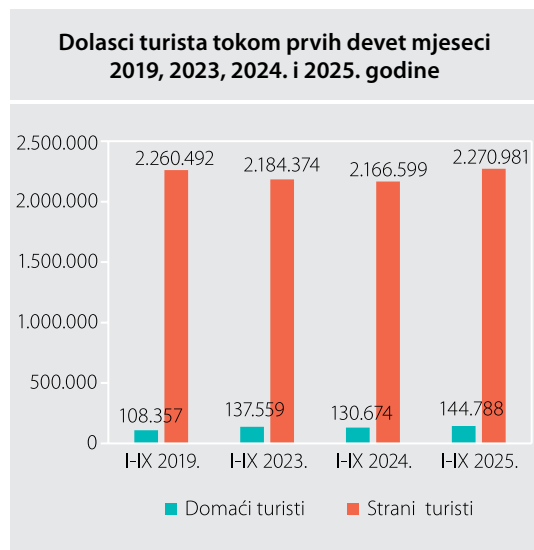
1.2.2. Turizam⁶

Crna Gora je u prvih devet mjeseci 2025. godine zabilježila veći broj dolazaka turista u odnosu na isti period prethodne godine, dok je broj noćenja blago smanjen. Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, Crnu Goru je u posmatranom periodu posjetilo 2,42 miliona turista, što je za 5,16% više u odnosu na uporedni period prethodne, a za 1,98% više u odnosu na isti period pretkrizne 2019. godine (grafikon 1.3). U poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvaren je rast broja dolazaka i domaćih (10,80%) i stranih turista (4,82%), dok je u poređenju sa pretkriznom 2019. godinom rast iznosio 33,62% odnosno 0,46%.

U ovom periodu, u ukupnoj strukturi dolazaka, najzastupljeniji su bili turisti iz Srbije (17,84%), Bosne i Hercegovine (7,92%), Ruske Federacije (7,02%), Njemačke (5,17%), Turske (4,92%), Ujedinjenog Kraljevstva (4,32%), Izraela (3,83%), Francuske (3,65%), Kosova (3,39%), Poljske (3,37%), Ukrajine (2,78%) i Kine (2,68%) (grafikon 1.4). Rast je ostvaren kod turista iz većine zemalja sa većim učešćem u struk-

⁶ Preliminarni podaci, do objave godišnjih za 2025. godinu.

Grafikon 1.3

Izvor: MONSTAT

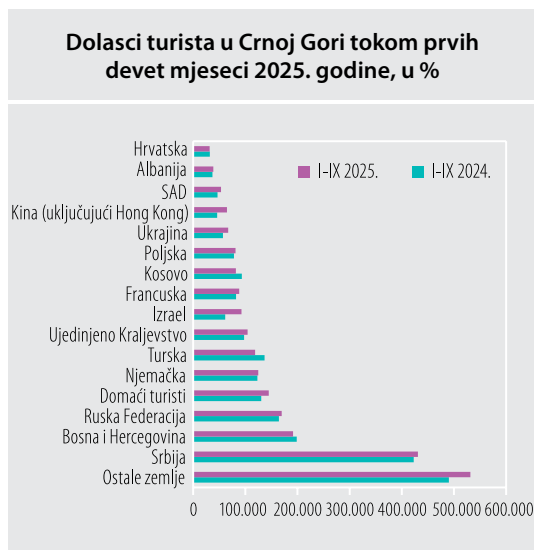
turi ukupnih dolazaka, osim iz Turske (pad od 13,14%), Kosova (pad od 12,26%), i Bosne i Hercegovine (pad od 3,66%).

U posmatranom periodu realizovano je 13,59 miliona noćenja što je za 1,89% manje nego u uporednom periodu prethodne godine (grafikon 1.5). Od ukupnog broja noćenja domaći turisti realizovali su 543.848 noćenja (rast od 5,76%), dok su strani turisti realizovali 13,05 miliona noćenja (pad od 2,18%). U poređenju sa istim periodom 2019. godine ukupan broj noćenja veći je za 1,88%, pri čemu je broj noćenja domaćih turista povećan za 23,23%, a stranih za 1,15%.

Najveći broj noćenja realizovan je u individualnom smještaju (65,99% od ukupnih noćenja), u kojem je zabilježen pad od 2,69%. Tome je najviše doprinio pad noćenja turista iz Ruske Federacije (za 14,72%), Bosne i Hercegovine (za 5,53%) i Srbije (za 2,62%), koji učestvuju 56,71% u strukturi noćenja u individualnom smještaju. U kolektivnom smještaju⁷ (34,01% od ukupnih noćenja) zabilježen je neznatan pad od 0,30%. Najveći broj noćenja u kolektivnom smještaju u kontinuitetu je realizovan u primorskom regionu (89,24%). Noćenja u glavnom gradu učestvovala su sa 5,95%, u planinskom dijelu realizovano je 2,88% noćenja, dok su noćenja u ostalim turističkim mjestima iznosila 1,93%.

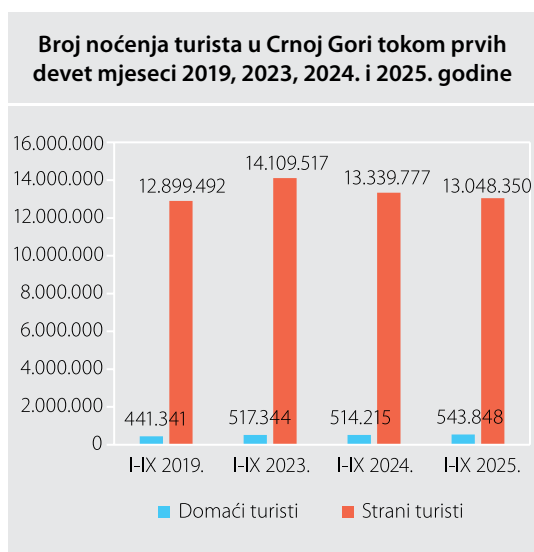
U posmatranom periodu, u ukupnoj strukturi noćenja, najzastupljeniji su bili turisti iz Srbije (23,53%), Ruske Federacije (14,35%), Bosne i Hercegovine (8,23%), Njemačke (4,31%), Ukrajine (4,18%), Turske (4,11%), Ujedinjenog Kraljevstva (3,90%), Poljske (3,07%) i Francuske (2,75%) (grafikon 1.6). Pad noće-

Grafikon 1.4

Izvor: MONSTAT

Grafikon 1.5

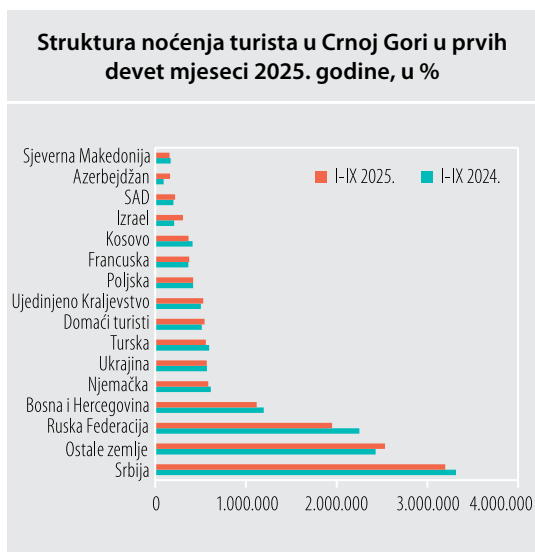

Izvor: MONSTAT

⁷ Kolektivni smještajni objekti uključuju hotele, pansione, motele, turistička naselja, odmarališta, hostele, kampove i sl.

nja u odnosu na uporedni period prethodne godine zabilježen je kod većeg broja država sa značajnim učešćem u strukturi, dok su turisti iz Ujedinjenog Kraljevstva ostvarili rast dolazaka (5,15%), iz Francuske (2,57%), a iz Izraela (47,21%).

Grafikon 1.6

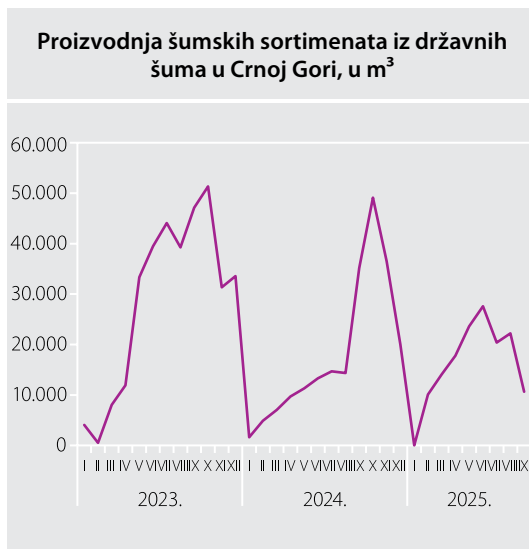

Izvor: MONSTAT

U cilju daljeg unapređenja podataka o turizmu u zemlji, Vlada Crne Gore je u julu usvojila *Informaciju o Analizi digitalnih tokova i alata u turizmu Crne Gore*⁸. Analiza sadrži procijenjenu trenutnog stanja, identifikaciju izazova i preporuke za uspješan rad Turističkog informacionog sistema (TIS). Uvođenje Turističkog informacionog sistema (TIS) je jedan od strateških prioriteta Vlade Crne Gore, u skladu sa ciljevima Reformске agende 2022–2026 i nacionalnim dokumentima digitalne transformacije. Kao centralna digitalna platforma za evidenciju turista, smještajnih objekata, prijava i odjava, kao i upravljanje taksama, TIS će omogućiti tačne, ažurne i dostupne podatke u realnom vremenu za sve relevantne institucije (više u samom dokumentu na linku u fusnoti).⁹

1.2.3. Šumarstvo

Grafikon 1.7

Izvor: MONSTAT

Prema podacima MONSTAT-a, u prvim devet mjeseci tekuće godine proizvedeno je ukupno 146.339 m³ šumskih sortimenata iz državnih šuma¹⁰ (grafikon 1.7), što je za 30,61% više nego u uporednom periodu prethodne godine (odnosno 37,6% iskazano ponderisanim indeksom). U strukturi proizvedenih sortimenata četinari su činili 69,36%, od čega se najveći dio (78,38%) odnosio na proizvodnju trupaca. Proizvodnja lišćara imala je učešće od 30,64% u ukupnoj proizvodnji, od čega se najveći dio odnosio na proizvodnju prostornog drveta (51,49%).

Vlada Crne Gore početkom oktobra donijela je *Odluku o osnivanju Društva s ograničenom odgovornošću „Crna Gora Šume“*¹¹. Ova Odluka proizilazi iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama iz jula prethodne godine, kojim je de-

⁸ Izvor: 92. Sjednica Vlade Crne Gore, 31. jul 2025. godine.

⁹ <https://www.gov.me/dokumenta/c870f8fc-6711-4bbe-b16c-c14772ff79d2>

¹⁰ Ukupnu proizvodnju šumskih sortimenata (iz državnih i privatnih šuma) MONSTAT objavljuje na godišnjem nivou, krajem 2026. za 2025. godinu.

¹¹ "Službeni list CG", br. 113/2025 od 7.10.2025. godine.

finisan novi model upravljanja šumama, umjesto dosadašnjeg koncesionog sistema. Upravljanje društvom biće u nadležnosti Vlade Crne Gore, a baviće se gajenjem šuma i ostalih šumarskih djelatnosti, sječom drveća, uslužnim djelatnostima u vezi sa šumarstvom, kao i ostalim djelatnostima definisanim članom 4. Odluke.

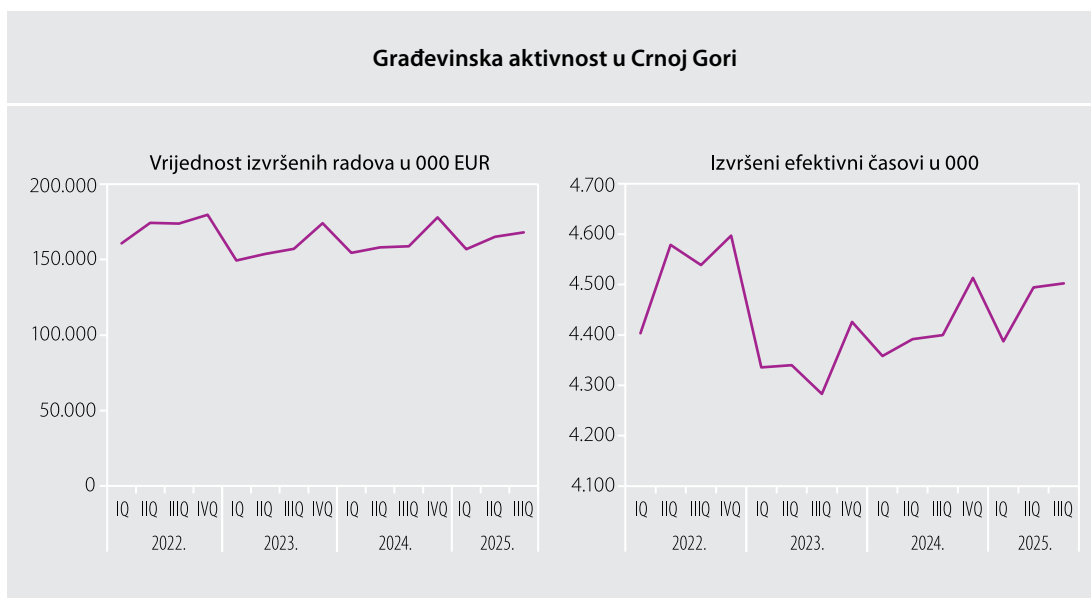
1.2.4. Građevinarstvo

U sektoru građevinarstva zabilježen je rast indikatora izvršenih građevinskih radova i efektivnih časova rada, kao i značajan rast broja izdatih građevinskih dozvola, dok je vrijednost novih ugovora na zgradama i ugovora na ostalim građevinama smanjena. Prema podacima MONSTAT-a, u prvih devet mjeseci ove godine, u odnosu na uporedni period prethodne godine, *vrijednost izvršenih građevinskih radova* povećana je za 3,96% (iznosila je 490,18 miliona eura), dok je *građevinska aktivnost mjerena efektivnim časovima rada ostvarenim na gradilištima* povećana za 1,77% (iznosila je 13,38 miliona eura) (grafikon 1.8).

U posmatranom periodu ipak *vrijednost novih ugovora na zgradama* smanjena je za 66,45% (iznosila je 28,10 miliona eura), dok je *vrijednosti novih ugovora na ostalim građevinama* smanjena za 26,26% (iznosila je 82,70 miliona eura). Istovremeno, izdat je najveći broj građevinskih dozvola (305) u odnosu na isti period u poslednjih osam godina, pri čemu je njima predviđeni broj stanova i površina manji u odnosu na prethodne tri godine (809 stanova, 59.985 m² površine).

Očekuje se da će rastu ovog sektora u narednom periodu doprinijeti značajna sredstva za kapitalne infrastrukturne projekte, koja su planirana u predlogu Zakona o budžetu Crne Gore za 2026. godinu, kao i sredstva opredijeljena iz fonda u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan.¹²

Grafikon 1.8

Izvor: MONSTAT

¹² Plan rasta za Zapadni Balkan je finansijski paket Evropske unije vredan šest milijardi eura, koji ima za cilj da se u narednih deset godina udvostruči ekonomski rast u tim državama. Plan se odnosi na period 2024-2027. godina. Dvije milijarde eura biće obezbeđene kroz grantove odnosno bespovratnu pomoć, a četiri milijarde eura u obliku zajmova sa povoljnim kamatnim stopama.

U junu je usvojen jedan od najznačajnijih dokumenata - Prostorni plan Crne Gore do 2040. godine, koji sadrži jasne smjernice za buduće investitore, pri čemu su odluke o konkretnim građevinskim projektima ostale u nadležnosti lokalnih samouprava.

1.2.5. Saobraćaj

Tokom prvih devet mjeseci 2025. godine, prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, zabilježen je godišnji rast pokazatelja kod prometa putnika u drumskom i vazdušnom saobraćaju i prometa robe u lukama, dok je pad prometa zabilježen kod putnika u željezničkom saobraćaju, a robe u drumskom i vazdušnom saobraćaju (promet robe na aerodromima).

U drumskom saobraćaju prevezeno je 1,16%¹³ više putnika nego u istom periodu prethodne godine (grafikon 1.9), dok je prevoz robe bio manji za 1,05%¹⁴. U željezničkom saobraćaju prevoz putnika bio je manji 11,57%, a prevoz robe za 1,34%. Daljem razvoju drumskog saobraćaja pogodovaće ugovor o kreditu u iznosu od 200 miliona, koji je Vlada Crne Gore potpisala u julu eura za nastavak izgradnje auto-puta Bar Boljare sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (dionice Mateševo – Andrijevića). Uz kredit, Evropska unija za ovaj projekat obezbjeđuje bespovratna sredstva od 150 miliona eura, a rok za završetak radova je do 2030. godine.

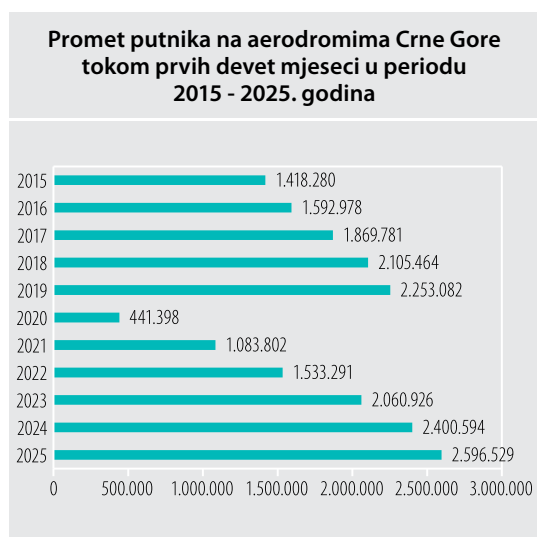
U oblasti avio saobraćaja prevezeno je ukupno 2,60 miliona putnika što predstavlja godišnji rast od 8,16%, a ujedno i najveći broj prevezenih putnika u uporednom desetogodišnjem periodu (grafikon 1.10). Godišnji rast bio je značajan na aerodromu Tivat, 19,72%, dok je na aerodromu Podgorica bio svega 0,14%. Najveći promet putnika realizovan je iz Srbije, Turske, Velike Britanije, Poljske, Izraela, Njemačke i Austrije. U budućem periodu očekuje se dalji rast broja prevezenih putnika u vazdušnom saobraćaju s obzirom da avio kompanija „Wizz Air” u martu 2026. godine otvara svoju 36. bazu u Podgorici, pa će od naredne sezone imati u ponudi ukupno 23 avio-linije koje Crnu Goru povezuju sa

Grafikon 1.9

Izvor: MONSTAT

Grafikon 1.10

Izvor: MONSTAT

¹³ Izraženo preko broja prevezenih putnika, a preko putničkih km pad prevoza putnika od 0,73%.

¹⁴ Izraženo preko prevezene robe u hiljadama tona, a preko tonskih km rast prevoza robe od 75,71%.

12 zemalja.¹⁵ Za razliku od prevoza putnika, promet robe na aerodromima je u posmatranom periodu smanjen i to za 8,28% na godišnjem nivou, i iznosio je 465 tona.

Ukupni promet robe u lukama bilježi godišnje povećanje od 1,58% i iznosio je 1,90 miliona tona, od čega se na izvoz odnosilo 50,50%, a na uvoz 49,50%. Prema podacima MONSTAT-a izvoz robe iz crnogorskih luka, izraženo u tonama, smanjen je u ovom periodu za 16,02%, i to najviše zbog pada izvoza u Hrvatsku, Grčku, Kinu i Tursku. Uvoz robe u crnogorskim lukama u tonama povećan je za 49,50%, najviše zbog većeg uvoza iz Hrvatske, Grčke i Italije. Preko Luke Bar stigla je i oprema za vjetropark Gvozd što je djelimično doprinijelo rastu uvoza robe u lukama.

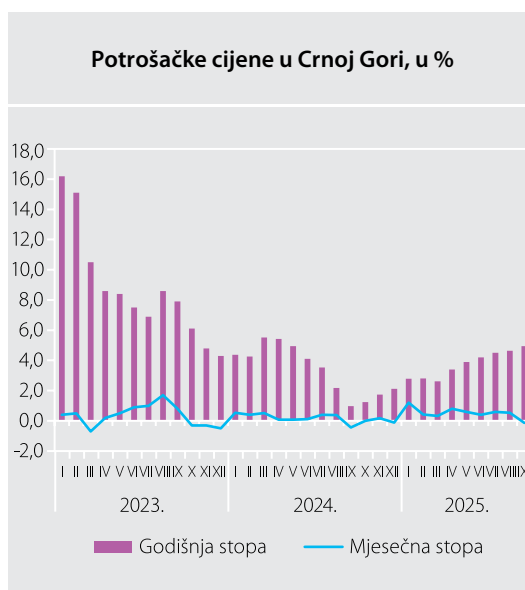
1.3. Cijene

Tokom prvih devet mjeseci 2025. godine globalna inflacija je blago usporila uz prisutne razlike po zemljama. Prema prognozama MMF-a¹⁶ iz oktobra 2025. godine očekuje se da će globalna prosječna inflacija u ovoj godini iznositi 4,2 % (pad sa 5,8% u 2024. godini), dok će prema decembarskim prognozama ECB-a¹⁷ godišnja prosječna stopa inflacije u eurozoni iznositi 2,1% (pad sa 2,4% u 2024. godini), a tokom 2026. godine dodatno opasti (1,9%).

U Crnoj Gori, prema podacima MONSTAT-a, tokom prvih devet mjeseci ove godine, potrošačke cijene, kao zvanična mjera inflacije, bile su u prosjeku više za 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine, u kojem je prosjek potrošačkih cijena bilježio godišnji rast od 3,9% (što znači da je prosječna godišnja inflacija u prvih devet mjeseci ove godine smanjena za 0,1 pp). U septembru 2025. godine, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, potrošačke cijene bile su u prosjeku više za 4,9%, koliko je iznosio i rast potrošačkih cijena u odnosu na decembar 2024. godine (grafikon 1.11).

U odnosu na kraj prethodne godine u septembru 2025. godine rast su zabilježile cijene u devet od ukupno dvanaest kategorija u okviru potrošačke korpe, koje čine njenih 86,42% (tabela 1.3). U okviru ovih devet kategorija, najveći doprinos ukupnom rastu cijena od 4,9% dale su četiri kategorije, čiji zajednički doprinos je iznosio 4,71 pp i to hrana i bezalkoholna pića (doprinos od 2,67 pp), stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva (doprinos od 0,98 pp), restorani i hoteli (doprinos od 0,55 pp), te zdravlje (doprinos od 0,50 pp). Rast cijena preostalih pet kategorija doprinio je ukupnom rastu cijena u ovom periodu sa svega 0,88 pp.

Grafikon 1.11

Izvor: MONSTAT

¹⁵ <https://montenegroairports.com/novosti/wizz-air-najavljuje-bazu-u-podgorici-otvarajuci-nove-horizonte-za-glavni-grad-crne-gore/>

¹⁶ Izvor: IMF - World Economic Outlook, Oktobar 2025, 14. oktobar 2025. godine.

¹⁷ Izvor: ECB - Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, decembar 2025. godine

Tabela 1.3

Stopa rasta i doprinos pojedinih kategorija u ukupnoj inflaciji ¹⁸ u Crnoj Gori				
	Ponderi	IX 25. / XII 24.	Stopa	Doprinos
UKUPNO	1.000,0	104,9	4,9	4,9
Hrana i bezalkoholna pića	348,6	107,7	7,7	2,7
Alkoholna pića i duvan	38,8	106,2	6,2	0,2
Odjeća i obuća	74,2	91,2	-8,8	-0,7
Stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva	144,7	106,8	6,8	1,0
Namještaj, oprema za domaćinstvo i rutinsko održavanje stana	45,2	103,7	3,7	0,2
Zdravlje	38,8	112,9	12,9	0,5
Prevoz	109,4	101,1	1,1	0,1
Komunikacije	44,1	99,4	-0,6	0,0
Rekreacija i kultura	31,0	105,4	5,4	0,2
Obrazovanje	17,6	100,0	0,0	0,0
Restorani i hoteli	56,3	109,8	9,8	0,6
Ostala dobra i usluge	51,4	103,5	3,5	0,2

Izvor: MONSTAT i kalkulacije CBCG

Najveći doprinos rastu (2,67 pp) dalo je povećanje cijena u kategoriji hrana i bezalkoholna pića od 7,7%, najviše kao rezultat povećanja cijena voća od 44,2%, ulja i masti 13,1%, bezalkoholnih pića 12,0%, mesa od 6,8%, mlijeka, sira i jaja 4,8% i povrća od 4,6%.

Drugi po visini i značaju doprinos (0,98 pp) rastu cijena u septembru tekuće u odnosu na decembar 2024. godine dalo je povećanje cijena u kategoriji stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva od 6,8%, najviše kao rezultat značajnog povećanja cijena stvarnih renti za stanovanje od 21,2% (usljed značajnog povećanja tražnje za stanovima u Crnoj Gori), kao i grupe snabdijevanje vodom od 24,1% (zbog rasta cijene vode u pojedinim opštinama, poput Podgorice i Bara od januara ove godine).

Kategorija restorani i hoteli dala je treći po visini doprinos rastu ukupne inflacije od 0,55 pp, a povećanje cijena od 9,8% u ovoj kategoriji bio je najviše rezultat rasta cijena usluga smještaja od 12,0% i usluga ishrane u ugostiteljstvu od 8,5%.

Rast cijena u kategoriji zdravlje dao je sljedeći po redu najveći doprinos rastu cijena u posmatranom periodu (0,50 pp) i iznosio je 12,9%, najviše kao rezultat rasta cijena farmaceutskih proizvoda od 15,0%. U cilju ograničenja rasta njihovih cijena u martu je donešen Zakon o dopuni Zakona o lijekovima¹⁹ koji omogućava ograničavanje cijena oko 900 lijekova koje ne pripadaju listi obaveznog zdravstvenog osiguranja.

U posmatranom periodu zabilježen je rast cijena i u kategorijama: alkoholna pića i duvan 6,2%, rekreacija i kultura 5,4%, namještaj, oprema za domaćinstvo i rutinsko održavanje stana 3,7%, ostala dobra i usluge 3,5% i prevoz 1,1%. Pad cijena zabilježen je u svega dvije kategorije - odjeća i obuća od 8,8% i komunikacije 0,6%, dok u kategoriji obrazovanje nije bilo promjena cijena u septembru tekuće u odnosu na decembar 2024. godine.

¹⁸ Napominjemo da se i pored indeksnih promjena, doprinosi učešća pojedinih kategorija zbog ponderacione strukture, evidentira tek na drugoj, odnosno trećoj decimali.

¹⁹ „Službeni list Crne Gore“, broj 35/2025 od 2. aprila 2025. godine.

Boks 1.3 – Mjere Vlade Crne Gore za ublažavanje rasta troškova života i zaštitu potrošača

U cilju smanjivanja rasta cijena u određenim kategorijama proizvoda i zaštite ranjivih grupa potrošača, sa nižim primanjima, Vlada je bila produžila trajanje akcije „Limitirane cijene“ iz prethodne godine do 30. aprila 2025. godine. Ova akcija podrazumijevala je ograničavanje trgovačke marže za 73 vrste proizvoda (više stotina artikala, kada se imaju u vidu različite gramaže i proizvođači). U cilju ublažavanje daljeg rasta troškova života i zaštite potrošača Vlada Crne Gore je u novembru 2025. godine donijela *Odluku o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda*²⁰.

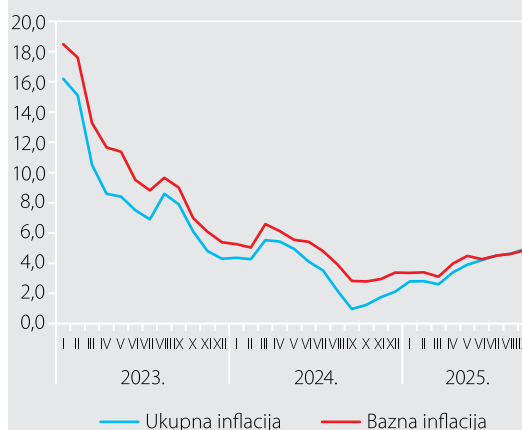
Odluka obuhvata osnovne prehrambene artikle, pojedine mliječne i mesne proizvode, brašno, ulje, higijenska sredstva i proizvode za bebe. Lista proizvoda formirana je na osnovu njihovog udjela u potrošačkoj korpi prosječnog domaćinstva, učestalosti upotrebe i značaju za svakodnevni život i zdravlje stanovništva, sa posebnim fokusom na domaće proizvode. Ovom Odlukom ograničena je i cijena peleta u prometu do najvišeg nivoa cijene u iznosima do 250 eura po toni za lice registrovano za obavljanje djelatnosti proizvodnje peleta i do 270 eura po toni u trgovini na malo. Odluka važi do 31. marta 2026. godine i primjenjuje se na trgovinske subjekte čija ukupna površina prodajnih objekata prelazi 600 m².

Godišnja stopa bazne inflacije (koja, za razliku od ukupne isključuje sezonske prehrambene proizvode, administrativno regulisane proizvode, naftu i naftne derivate i sl.)²¹ u septembru 2025. godine iznosila je 4,9% i bila je za 0,09 pp manja od ukupne godišnje inflacije²², usljed rasta odnosno manjeg pada cijena određenih proizvoda koji su uključeni u obračun ukupne, a isključeni iz obračuna bazne inflacije (poput cijene pojedinih poljoprivrednih proizvoda, farmaceutskih proizvoda, goriva i maziva, i sl.) (grafikon 1.12).

Ukupna godišnja inflacija u septembru 2025. godine u odnosu na septembar prethodne godine, iznosila je 4,9%. Najveći doprinos ovom rastu, od ukupno 3,88 pp, dala je kategorija *hrana i bezalkoholna pića* (doprinos od 2,31 pp), u kojoj je povećanje iznosilo 6,6%, zatim kategorija *stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva* (doprinos

Grafikon 1.12

Godišnja stopa ukupne i bazne inflacije u Crnoj Gori, u %

Izvor: MONSTAT i kalkulacije CBCG

²⁰ Saopštenje sa 102. sjednice Vlade Crne Gore, 06. novembar 2025. godine.

²¹ Bazna inflacija koristi se kao indikator trenda dugoročne ili buduće stope inflacije odnosno omogućava razlikovanje između privremenih cijenovnih šokova i dugoročne inflacije. Ukupna godišnja inflacija je pokazatelj prosječne promjene cijena svih proizvoda i usluga koje domaćinstva koriste u svrhu potrošnje. Opširnije u okviru metodologije. https://www.cbcbg.me/slike_i_fajlovi/fajlovi/publikacije/radne_studije/obracun_bazicne_stope_inflacije.pdf

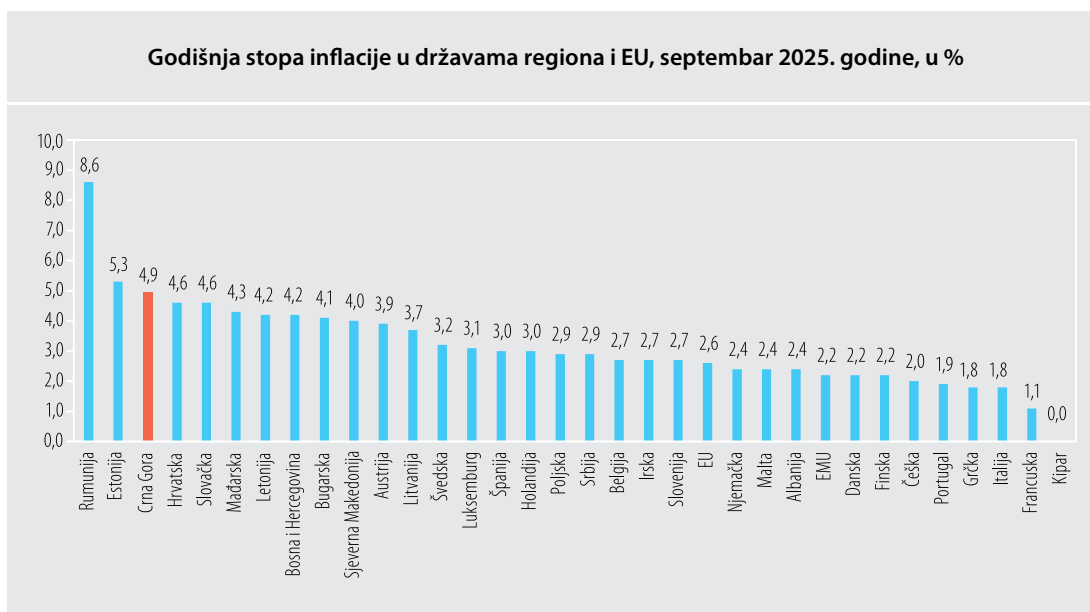
²² Godišnja stopa ukupne i bazne inflacija u septembru iznose 4,9% svedeno na jednu decimalu. Razlika je 0,09 pp.

od 1,05 pp) sa rastom cijena od 7,3% i kategorija *zdravlje* (doprinos od 0,52 pp) sa rastom cijena od 13,4%.

Među *zemljama regiona* najveća godišnja stopa ukupne inflacije (mjerena rastom potrošačkih cijena, kao i u Crnoj Gori) u septembru 2025. godine zabilježena je u Bosni i Hercegovini (4,2%), Sjevernoj Makedoniji (4,0%), Srbiji (2,9%), zatim Albaniji (2,4%). U Srbiji je zabilježeno značajno usporavanje inflacije (sa 4,7% u avgustu), zbog primjene Uredbe o posebnim uslovima za obavljanje trgovine za određenu vrstu robe, kojom su trgovcima na veliko i malo na šest mjeseci ograničene marže na 20%.²³

Ukupna godišnja stopa inflacije zabilježena u EU, mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena²⁴ iznosila je 2,6% u septembru 2025. godine. Među zemljama članicama EU, najveća godišnja stopa inflacije evidentirana je u Rumuniji, 8,6%, a najniža na Kipru 0,0% i u Francuskoj 1,1% (grafikon 1.13). U eurozoni, godišnja stopa inflacije, mjerena ovim indeksom, iznosila je 2,2% i bila je za 0,2 pp niža od godišnje inflacije iz decembra prethodne godine, a najveći doprinos od 1,49 pp i 0,58 pp dao je godišnji rast cijena usluga od 3,2%, odnosno hrane, alkohola i duvana od 3,0%. Evropska centralna banka je u decembarskom izvještaju²⁵ prognozirala godišnju stopu inflacije u eurozoni od 2,1% u 2025. godini i 1,9% u 2026. godini. U odnosu na prethodne projekcije iz septembra očekivana inflacija je povećana za 0,2 pp za 2026. godinu, kao rezultat „iznenađujuće visokih ostvarenja inflacije cijena energije, usluga i industrijskih proizvoda bez energije u odnosu na očekivanja“.²⁶

Grafikon 1.13

Izvor: Nacionalni zavodi za statistiku (CPI zemalja regiona) i Eurostat (HICP zemalja EU)

²³ Narodna banka Srbije - Makroekonomska kretanja i kretanja u finansijskom sektoru u Srbiji, oktobar 2025. godine.

²⁴ Harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) je osnova za komparativna mjerenja inflacije u Evropi, kao i za procjenu stabilnosti monetarne vrijednosti u eurozoni. Svaka zemlja članica EU je obavezna da proizvodi HICP indeks. Glavna razlika između HICP i indeksa potrošačkih cijena, u kojima MONSTAT izražava kretanje inflacije u Crnoj Gori, sastoji se u tome što HICP uključuje potrošnju stranaca u zemlji (ali ne i imputiranu rentu), dok CPI bolje odražava stvarnu potrošnju crnogorskih domaćinstava (uključuje imputiranu rentu, ali ne i potrošnju stranaca). Imputirana renta predstavlja vrijednost koju bi domaćinstvo trebalo da plati kad bi iznajmljivalo stan u kojem živi.

²⁵ Izvor: ECB - Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, decembar 2025. godine.

²⁶ https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb.projections202512_eurosystemstaff-12ead61977.hr.html

Cijene proizvođača industrijskih proizvoda u septembru tekuće godine u odnosu na decembar prethodne godine zabilježile su rast od 0,9%. Rast cijena je evidentiran u prerađivačkoj industriji od 1,5% i u sektoru vađenje ruda i kamena od 0,8%, dok su u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom cijene ostale nepromijenjene. Na godišnjem nivou cijene proizvođača industrijskih proizvoda su u septembru zabilježile rast od 2,7%.

U oblasti unutrašnje trgovine na malo, u periodu januar-septembar 2025. godine, evidentiran je godišnji rast prometa od 3,9%, izraženo u stalnim cijenama (7,5% u tekućim cijenama) kao rezultat rasta tražnje. U septembru 2025. godine, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, zabilježen je rast od 6,7% izraženo u stalnim cijenama (11,5% u tekućim cijenama).

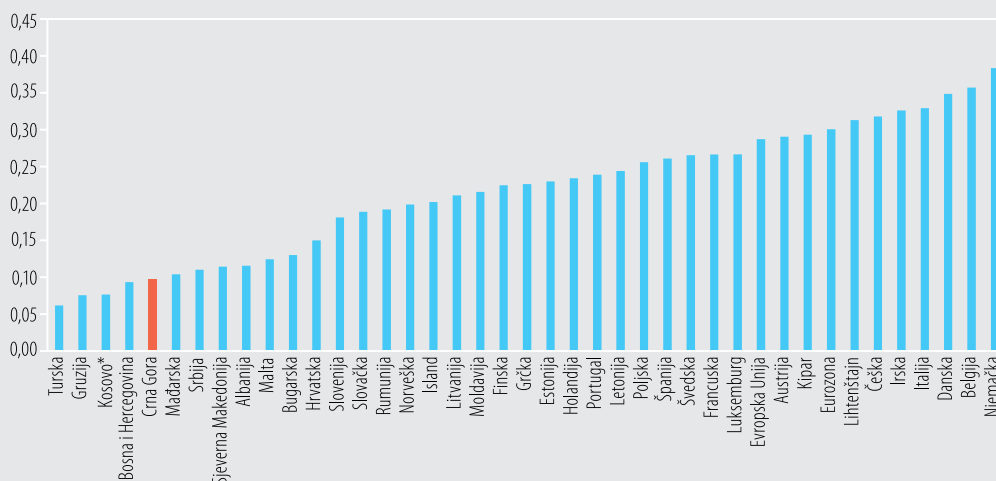
Boks 1.4 – Crna Gora među zemljama sa nižim cijenama električne energije

Podaci EUROSTAT-a pokazuju da su cijene električne energije za domaćinstva u Crnoj Gori u periodu od 2020. do 2025. godine ostale relativno stabilne, bez rekordnih skokova zabeleženih u mnogim EU zemljama. Crna Gora se u Evropi ističe među zemljama sa najnižim cijenama električne energije, zahvaljujući domaćoj proizvodnji i nižim taksama.

Zemlje poput Njemačke, Italije, Belgije, Grčke, Irske zabilježile su značajne poraste cijena električne energije zbog rata u Ukrajini i globalnih poremećaja, dok su Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Mađarska, Bugarska održale stabilnost kroz državne mjere i sopstvene izvore energije.

Grafikon 1

Cijene električne energije u Evropi u prvoj polovini 2025. godine

Izvor: EUROSTAT

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_pc_204_custom_19250839/default/table

Iako su maloprodajne cijene liberalizovane u Crnoj Gori, EPCG je održavala cijene ispod nivoa tržišta za većinu potrošača, uprkos turbulencijama na međunarodnim tržištima. Tokom energetske krize prethodnih godina, EPCG je, uprkos visokim međunarodnim cijenama, kako bi zaštitila građane i privredu, zadržala fiksne maloprodajne cijene zahvaljujući rastućim prihodima od izvoza i prodaje drugim kup-

cima po tržišnim cijenama. Prema istraživanju OECD-a i prije energetske krize, maloprodajne cijene za domaćinstva u Crnoj Gori bile su 11,7% niže od sintetičkog referentnog tržišno-konzistentnog cjenovnika²⁷. Od 2023. godine, maloprodajne cijene za domaćinstva bile su 89% niže od referentnih tržišno-konzistentnih cijena.

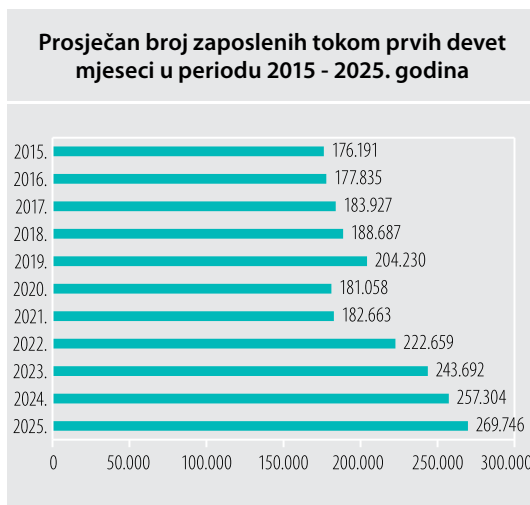
1.4. Tržište rada

Nakon primjene programa *Evropa sad 2* od oktobra 2024. godine (dio Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024–2027, kojim je definisano povećanje minimalne zarade sa 450 na 600, odnosno 800 eura i smanjenje doprinosa zaposlenih za penzijsko osiguranje sa 15% na 10%), i tokom prvih devet mjeseci 2025. godine evidentirani su pozitivni rezultati na tržištu rada. Zabilježen je rast broja zaposlenih i zarada, a smanjen je broj nezaposlenih i registrovane stope nezaposlenosti.

Zaposlenost

Prosječan broj zaposlenih u posmatranom periodu iznosio je 269.746, što predstavlja rast od 4,84% na godišnjem nivou. Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u većini sektora, s najvećim rastom u sektoru građevinarstvo (13,02%) i poslovanje sa nekretninama (10,82%). Najmanji rast zabilježen je u državnoj upravi i odbrani, obaveznom socijalnom osiguranju (0,05%) i zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti (1,71%). Sektori informisanja i komunikacija te vađenja ruda i kamena zabilježili su blagi pad zaposlenosti od 2,40% odnosno 1,57%. Ukupan broj zaposlenih u septembru tekuće godine iznosio je 272.599 ili za 5,62% više na godišnjem nivou.

Grafikon 1.14

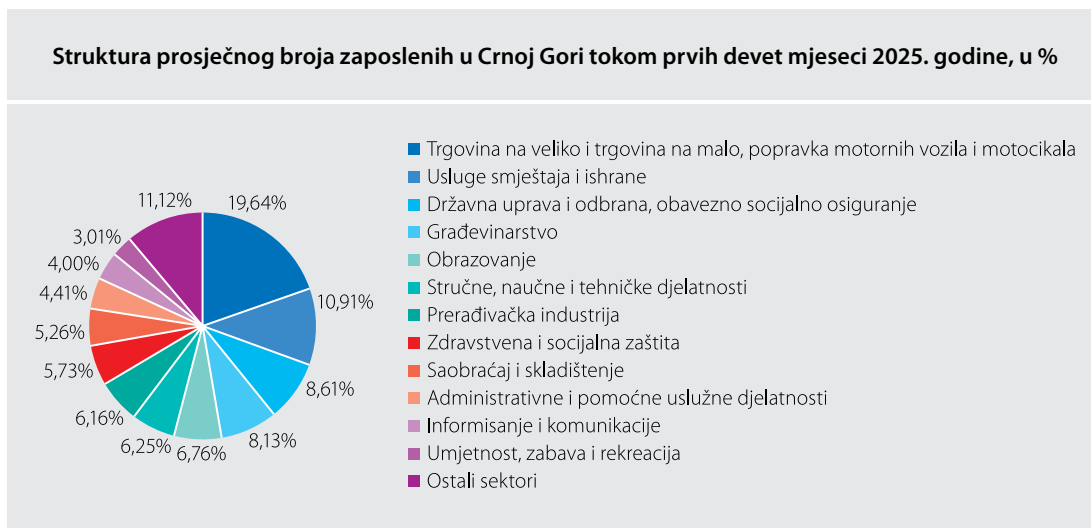
Izvor: MONSTAT

Posmatrajući strukturu zaposlenih (grafikon 1.15), uočava se da je u ovom periodu najviše zaposlenih bilo u sektoru trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala (19,64%). Značajan udio u ukupnoj zaposlenosti imale su i usluge smještaja i ishrane (10,91%), državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje (8,61%), građevinarstvo (8,13%), obrazovanje (6,76%), stručne, naučne i tehničke djelatnosti (6,25%), prerađivačka industrija (6,16%) i zdravstvena i socijalna zaštita (5,73%).

²⁷ OECD: *Energy Prices and Subsidies in the Western Balkans*, maj 2025. godine - *Energy prices and subsidies in Montenegro: Energy Prices and Subsidies in the Western Balkans* | OECD

Sintetička tržišno-konzistentna referentna cijena (synthetic market-consistent benchmark price) predstavlja simuliranu ili izračunatu referentnu cijenu električne energije koja bi važila na otvorenom tržištu bez subvencija, regulacija ili državnih intervencija.

Grafikon 1.15

Izvor: MONSTAT

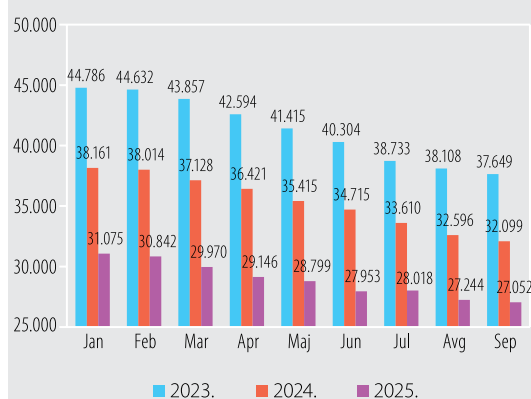
Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG) na kraju septembra 2025. godine bilo je 27,052 nezaposlenih lica, što je za 15,72% niže nego u istom mjesecu prethodne godine (grafikon 1.16). To je ujedno i najniži broj nezaposlenih lica od avgusta 2009. godine. Broj registrovanih nezaposlenih lica tokom prvih devet mjeseci tekuće godine u prosjeku je iznosio 28.900 što je za 18,25% manje na godišnjem nivou.

Imajući u vidu sve veće potrebe za jačanje ICT vještina na tržištu rada Vlada Crne Gore je u julu usvojila Program podrške za jačanje vještina u sektoru informacionokomunikacionih tehnologija u Crnoj Gori za 2026. godinu. “Sticanje digitalnih vještina i kompetencija, unapređenje tzv. mekih vještina, učenje kroz rješavanje problema i cjeloživotno obrazovanje su definisani kao stubovi razvoja ljudskog kapitala i pokretači zapošljavanja u Crnoj Gori. Ovim programom Vlada upravo odgovara na te prioritete, usmjerene na stvaranje održive, otporne i konkurentne ekonomije.”²⁸

U toku je realizacija i pilot faze Programa “Garancije za mlade”²⁹ u tri opštine: Bijelo Polje, Nikšić i Ulcinj (dio Plana implementacije programa „Garancija za mlade“ 2024-2026). Program se primjenjuje u državama članicama Evropske unije od 2013. godine, a nastao je kao oblik podrške mladima čiji je položaj znatno pogoršan na tržištu rada, kao posljedica finansijske krize iz 2008. godine. Glavni princip programa je da svaka mlada osoba u roku od četiri mjeseca nakon

Grafikon 1.16

Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori tokom prvih devet mjeseci u periodu 2023 - 2025. godine

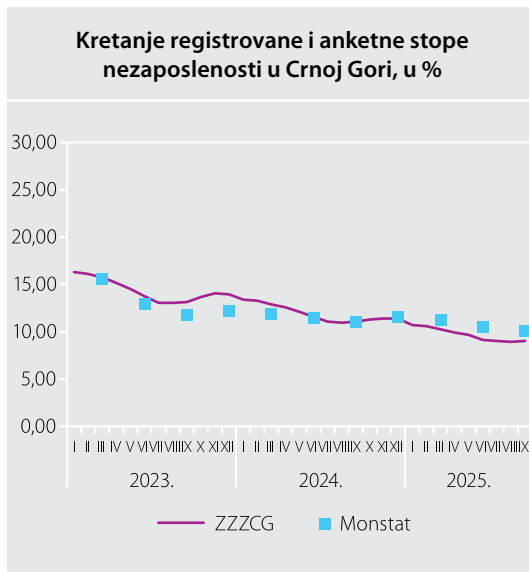

Izvor: Zavod za zapošljavanje Crne Gore

²⁸ Saopštenje sa 89. sjednice Vlade Crne Gore, 10. Jul 2025. godine

²⁹ Više o projektu Garancija za mlade – ZZZGRABI ŠANSU - Zavod za zapošljavanje Crne Gore | ZZZCG

Grafikon 1.17

Izvor: MONSTAT i ZZZCG

* Od 2025. godine u Anketi o radnoj snazi, okvir za uzorak je Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine pa podaci od Q1 2025. godine nisu uporedivi sa podacima prethodnih perioda.³³

što napusti obrazovanje ili osposobljavanje ili postane nezaposleno lice, dobije kvalitetnu ponudu za posao, pripravništvo, dalje usavršavanje ili nastavak obrazovanja.

Registrovana stopa nezaposlenosti, prema podacima ZZZCG, u septembru 2025. godine iznosila je 9,03%³⁰ i manja je za 2,03 pp u odnosu na isti mjesec prethodne godine (u avgustu je iznosila 8,93%, što predstavlja najniži nivo od kako postoji evidencija ZZZ Crne Gore³¹). Drugu stopu nezaposlenosti objavljuje MONSTAT na kvartalnom nivou, a na osnovu Ankete o radnoj snazi koja je usaglašena sa preporukama Eurostat-a. Kretanje ove dvije stope prikazano je na grafikonu 1.17, a više o metodologijama obračuna obje stope može se naći na linku sadržanom u fusnoti³².

U avgustu tekuće godine registrovana stopa nezaposlenosti u Crnoj Gori iznosila je 8,93%, što predstavlja najniži nivo od kako postoji evidencija ZZZ Crne Gore³⁴.

Zarade

Tokom prvih devet mjeseci 2025. godine, prema podacima MONSTAT-a, prosječna bruto zarada u Crnoj Gori iznosila je 1.205 eura, dok je prosječna zarada bez poreza i doprinosa iznosila 1.011 eura, i u odnosu na uporedni period prethodne godine porasle su za 14,54%, odnosno 20,36%. Ovaj rast podstaknut je programom “Evropa sad 2”, kojim su od 1. oktobra prethodne godine povećane minimalne zarade sa 450 na 600, odnosno 800 eura i smanjeni doprinosi zaposlenih za penzijsko osiguranje sa 15% na 10%.

Najveće neto, odnosno zarade bez poreza i doprinosa zabilježene su u sektoru *finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja* (1.621 eura) i u sektoru *snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija* (1.404 eura), dok najmanju zaradu bilježe zaposleni u sektoru *administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti* (845 eura) i u sektoru *prerađivačke industrije* (875 eura) (tabela 1.4). Rast neto zarada zabilježen je u svim sektorima. Najveći rast ostvaren je u sektoru *poslovanje sa nekretninama* od 34,81%, zatim *stručne, naučne i tehničke djelatnosti* od 30,13%, *prerađivačka industrija* 29,82%, *tr-*

³⁰ Registrovanu stopu nezaposlenosti izračunava ZZZCG i predstavlja odnos broja registrovanih nezaposlenih lica sa evidencije ZZZCG i aktivnog stanovništva (registrovani zaposleni+ registrovani nezaposleni)

³¹ <https://www.zzzcg.me/me/aktuelno/1148-jednocifrena-stop-a-nezaposlenosti-istorijski-rezultat-na-trzistu-rada-crne-gore>

³² Priručnik o načinu utvrđivanja anketne i registrovane stope nezaposlenosti
[http://monstat.org/userfiles/file/zarade/Prirucnik%20nezaposlenosti%20u%20CG_20_3_2015%20\(1\).pdf](http://monstat.org/userfiles/file/zarade/Prirucnik%20nezaposlenosti%20u%20CG_20_3_2015%20(1).pdf)

³³ Kako bi se osigurala vremenska serija uporedivih podataka u skladu sa zahtjevima Eurostat-a, MONSTAT planira reviziju podataka od prvog kvartala 2021. godine. Izvor: MONSTAT, jun 2025. godine

³⁴ <https://www.zzzcg.me/me/aktuelno/1148-jednocifrena-stop-a-nezaposlenosti-istorijski-rezultat-na-trzistu-rada-crne-gore>

govina na veliko i trgovina na malo, opravka motornih vozila i motocikala 29,03%, dok je najmanji rast zarada zabilježen je u sektoru *vađenje ruda i kamena* 11,20%.

Tabela 1.4

Prosječna zarada bez poreza i doprinosa po sektorima u Crnoj Gori, u eurima			
	Zarade bez poreza i doprinosa		Indeks
	Ø I – IX 2024.	Ø I – IX 2025.	Ø I – IX 2025. Ø I – IX 2024.
UKUPNO	840	1011	120,36
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	784	928	118,37
Vađenje ruda i kamena	1.045	1.162	111,20
Prerađivačka industrija	674	875	129,82
Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	1.222	1.404	114,89
Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama	798	911	114,16
Građevinarstvo	782	985	125,96
Trgovina na veliko i trgovina na malo, opravka motornih vozila i motocikala	720	929	129,03
Saobraćaj i skladištenje	796	984	123,62
Usluge smještaja i ishrane	793	1.016	128,12
Informisanje i komunikacije	1.076	1.334	123,98
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.312	1.621	123,55
Poslovanje sa nekretninama	1.014	1.367	134,81
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	790	1.028	130,13
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	673	845	125,56
Državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	937	1.043	111,31
Obrazovanje	831	951	114,44
Zdravstvena i socijalna zaštita	914	1.026	112,25
Umjetnost, zabava i rekreacija	763	907	118,87
Ostale uslužne djelatnosti	749	909	121,36

Izvor: MONSTAT

Boks 1.5 – Visina prosječne zarade u državama bivše Jugoslavije u septembru 2025. godine

Podaci o visini prosječnih zarada u septembru 2025. godine pokazuju značajne razlike po pojedinim državama bivše Jugoslavije. Zarade bez poreza i doprinosa u svim posmatranim državama, Sloveniji, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Makedoniji, bilježe rast u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Najveći nominalni rast neto zarada na godišnjem nivou bilježi Crna Gora sa rastom od 15,8%, zatim Bosna i Hercegovina 14,7%, Srbija 13,6%, Hrvatska 10,1%, zatim Sjeverna Makedonija sa rastom od 9,3% i Slovenija 5,8%. Slovenija je po neto iznosu prosječne zarade i dalje na prvom mjestu, nakon nje slijedi Hrvatska, dok je Crna Gora po prosjeku neto zarade ispred Srbije, Bosne i Hercegovine i Sjeverne Makedonije.

Tabela 1

Prosječne zarade u državama bivše Jugoslavije u septembru 2025. godine, u eurima

Država	Bruto zarade	Neto zarade
Slovenija	2.507	1.573
Hrvatska	2.025	1.456
Crna Gora	1.211	1.016
Srbija	1.285	929
Bosna i Hercegovina	1.258	810
Sjeverna Makedonija	1.111	739

Izvor: zavodi za statistiku i centralne banke navedenih zemalja

Povećanje zarada u zemljama regiona uglavnom je rezultat regulatornog i/ili usklađivanja minimalne zarade s inflacijom ili s prosječnom zaradom u državi krajem 2024, odnosno tokom posmatranog perioda 2025. godine.